

hverv, hvor det kan lade sig gøre; som oftest er det lidet lønnende Erhverv, en saadan Enke kan skaffe sig; men selv om hun nu ogsaa er i Stand til at skaffe sig noget Erhverv, er hun i de allerfleste Tilfælde ikke i Stand til at skaffe sig saa meget, at hun selv og hendes Børn kunne leve deraf. Og ofte fører dette Forhold med sig, at Børn i en ganske ung Alder sendes ud paa Arbejde og sættes til Arbejde, som de i mange Tilfælde slet ikke magte at udføre. Jeg synes, at alene dette, at Børn i den Alder skulle sendes ud paa Arbejde, er forkasteligt, og at det er et Forhold, vi bør søge at rette ved snarest muligt.

Ved at studere de Beretninger, der udsendes fra godgørende Foreninger og andre Institutioner, kan man skaffe sig et Indblik i, hvor uheldige Forholdene ere. Jeg kunde blandt andet have Lyst til i Forbindelse hermed at henvise til en lille Beretning, der for kort Tid siden er udsendt fra en Institution, som hedder „Nødlidende Kvinders Kontor“; det er en Aarsberetning, som, om den end ikke omspænder et stort Tal af Enker, alligevel viser klart og tydeligt, hvor uheldige Forholdene paa dette Omraade ere. Blot en Udtalelse som denne, der staar i denne Beretning, at Børn i en ganske ung Alder enten helt eller delvis maa forsørge en arbejdsudygtig Moder, viser, hvor uheldige Forholdene ere i saadanne Hjem, hvor Forsørgeren er gaaet bort. Dette Kontor eller denne Institution, jeg her nævner, virker, saa vidt jeg ved, særligt i København. Men ude over Landet ere Forholdene ingenlunde bedre i de Arbejderhjem, hvor Forsørgeren er gaaet bort. I Husmandshjem, hvor Manden ved Døden er bortreven fra Familien, er Forholdet ganske det samme uheldige. Ethvert af de ærede Medlemmer, der høre hjemme paa Landet og ere fortrolige med Landboforhold, vil fra sin egen Bekendtskabskreds kunne hente Tilfælde af uhyggelig Art paa dette Omraade. Man kan støde paa Enker, som gøre de hæderligste og mest prisværdige Anstregelser for at holde sig selv og deres Flok Børn oven Vand og holde dem udenfor Fattigvæsenet, de slide i det paa bedste Maade, naar de overhovedet ere i Stand til at faa noget at tage fat paa. Man kan finde saadanne Enker som Malersker; ja, saa uhyggelige kunne Forholdene være, at de maa benytte Børnene til at hjælpe sig ved Arbejdet. Det er ikke ret mange Dage siden, at jeg for mit Vedkommende havde Lejlighed til at tale med

en Enke, der fortalte mig, hvorledes hun levede. Da hendes Mand, der var Fodermester, døde, tog hun fat og sled alt hvad hun kunde for at holde sig selv oven Vand, og da bleve hendes Børn, som vare 10—11 Aar, nødte til at staa op Kl. 4—5 om Morgenen og gaa med hende op paa Gaarden for at hjælpe hende med det Stykke Arbejde, hun der havde paataget sig for at klare sig.

Paa denne Maade gaar det mange Steder, Forholdene ere uheldige baade paa Landet og i Byerne. Se vi f. Eks. paa Forholdene her i denne By, er det sikkert gaaet mange ærede Medlemmer, som det er gaaet mig, at man ikke kan undgaa at lægge Mærke til de mange Børn, som ere beskæftigede saa ved det ene og saa ved det andet. Man kan træffe dem som Bydreng, og man kan se Smaa piger gaa og vaske Trapper, et Arbejde, som slet ikke svarer til det, de evne, et Arbejde, som de ere alt for unge til at udføre, og som de burde være fri for.

Hele dette Forhold medfører jo, at der er en ikke ringe Fare for, at mange af de Børn, der leve under saadanne uheldige Forhold, gaa til Grunde. Man kan naturligvis ikke andet end prise de Bestræbelser, som saadanne uheldigt stillede Enker udfolde for at holde sig oven Vand. Det er de mest prisværdige Anstregelser, de iværksætte, og mange Gange maa man beundre den Omsorg, som saadanne uheldigt stillede Enker udvise overfor deres Børn. Jeg kender fra mit eget Liv adskillige Tilfælde; jeg har som Medlem af Værgeraadet oplevet, at en Enke, der ikke var i Stand til paa tilstrækkelig fyldestgørende Maade at sørge for sine Børn, henvendte sig til Værgeraadet og fortalte, hvorledes der var Fare for, at nogle af hendes Børn kunde gaa til Grunde. Jeg maa, fortalte hun, være beskæftiget ved Arbejde ude, ved Rengøring og Vask og sligt, og maa af den Grund forlade mit Hjem fra Morgen tidlig til Aften silde, og saa er det gaaet saaledes, at enkelte af mine Børn ere begyndte at skeje ud. De søge daarligt Selskab, og jeg er ikke i Stand til at forhindre det. Saledes fortalte denne Enke os om sine Forhold, og hun bad os sørge for nogle af sine Børn. Vi tog os af denne Sag, og det lykkedes os at faa Overværgeraadets Sanktion til at anbringe nogle af disse Børn blandt fremmede. Det var Udslaget af denne Enkes Omsorg for sine Børn, hun ønskede, at der blev gjort noget i Tide for dem, og skønt det